

Подготовка литературной гостиной — процесс довольно трудоемкий, он предусматривает написание сценария, отбор музыкального материала, режиссирование, создание мультимедийной презентации, оформление пригласительных билетов, объявлений, афиш. Наиболее ценен в нем момент творчества — погружения в художественный мир поэтических и прозаических произведений. Работа в литературной гостиной развивает у студентов-инофонов желание читать книги на русском языке и выражать свои мысли и чувства на нем, участвовать в театрализованных представлениях, помогает преодолевать страх публичных выступлений. Такой вид деятельности сплачивает студентов и преподавателей, улучшает межличностные отношения, сглаживает неизбежные противоречия, которые существуют между студентами из разных стран, и, в конечном итоге, повышает речевую активность студентов и формирует коммуникативную личность. Задача преподавателя сводится к тому, чтобы помочь студентам увидеть, почувствовать и сделать своим достоянием удивительное разнообразие русского языка, его богатство и поэзию. Литературная гостиная в полной мере дает возможность воплотить в жизнь принципы педагогики сотрудничества: формирует готовность студента-иностранца жить в новом для него мире, учит современным формам общения в условиях поликультурного мира, воспитывает толерантную личность.

В этом году литературная гостиная, приуроченная к неделе кафедры филологии, проходила в форме заочного путешествия по страницам любимых книг. Материалом для нее послужили разнообразные литературные и музыкальные произведения, композиционно объединенные общей темой «Человеку нужен человек» и ассоциативными связками, позволяющими добиться цельности в повествовании. Такой подход способствовал открытию литературно-музыкального мира одновременно с художественной и философской стороны.

Участники представили свои любимые книги и прочитали отрывки из них. Прозвучали произведения русских писателей и поэтов XIX—XX вв., стихи национальных авторов на русском языке. Связующим звеном литературно-музыкальных фрагментов явилась сопроводительная речь ведущих. В одном случае это были небольшие культурологические комментарии, в другом — живой отклик на услышанное, в третьем — короткое слово, настраивающее исполнителя и зрителей на нужную эмоциональную ноту. Этот прием позволил избежать строгой академичности с протокольным объявлением очередного номера.

Заключение. Литературная гостиная дает возможность повысить языковую и речевую компетенции студентов, а также предстает как человекоформирующий фактор. Непринужденная праздничная атмосфера, непосредственная коммуникативная деятельность, добровольность участия и ряд других факторов способствовали достижению как учебных, так и воспитательных целей. Благодаря мероприятиям такого плана процесс овладения иностранным языком становится творческим процессом познания страны изучаемого языка, менталитета людей, говорящих на этом языке, а также стимулом для повышения интереса студентов к учебной дисциплине и более осознанному владению языком. К несомненным достоинствам представленной формы внеаудиторной работы с иностранными студентами можно отнести и развитие лингвокультурологической компетенции.

Список цитируемых источников

1. Зайнуллин, М. В. Лингвокультурология и межкультурная коммуникация / М. В. Зайнуллин. — Уфа: РИЦ БАШГУ, 2014. — 204 с.
2. Борытко, Н. М. Педагогика : учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений / Н. М. Борытко, И. А. Соловцова, А. М. Байбаков ; под ред. Н. М. Борытко. — М. : Академия, 2007. — 496 с.

УДК 821.161.3:82-ГТрысцень

К. А. Губко

Установа адукацыі «Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт», Баранавічы

РЫСЫ РЫМЕЙКУ Ў ПАЭМЕ І. ТРЫСЦЕНЯ «АМАЗОНКІ»

Уводзіны. Рымейк — гэта адна з новых спроб стварэння літаратурных твораў, заснаваная на пераапрацоўцы ўжо існуючых тэкстаў, легенд ці паданняў, прыстасаваных да сучаснага жыцця і сучаснага чалавека. Рымейк — гэта гісторыя, якая ужо мела поспех, але з'явілася неабходнасць пераказаць яе нанова. У тэкстах, якія з'явіліся ў выніку рымейкерства, змяняюцца не толькі дзеянні герояў, калі яны апынаюцца ў новым аўтарскім асяроддзі, але і самі героі набываюць новыя рысы характару дзякуючы гэтым змяненням.

Пры дапамозе рымейку ўсталёўваецца кантакт паміж рознымі традыцыямі і эпохамі. Рымейк як новая спроба тлумачэння ўжо існуючых тэкстаў дапаўняе гэтыя творы, надае ім новы сэнс, больш пры-

стасаваны да сучаснасці. Рымейк атрымаў распаўсюджанне не толькі ў літаратуры, але і ў іншых галінах мастацтва: у музыцы, у кіно, у тэатры.

Рымейк нельга лічыць плагіяцтвам. Сутнасць рымейку не ў тым, каб «перапісаць» стары твор, а ў тым, каб данесці іншую задуму, раскрыць новую праблематыку, вырашыць пытанні, якія сталі актуальнымі для сучаснага чалавека, інтэрпрэтаваць па-новаму вядомы тэкст, унесці сваё ўласнае, арыгінальнае.

А. Таразевіч вылучае пяць асноўных спосабаў пераапрацоўкі класічных твораў:

– рымейк-рэпрадукцыя. Яго сутнасць у тым, што «новы» твор ствараецца ў адрозненне ад арыгінала зусім у іншым жанры літаратуры. Напрыклад, арыгінал быў прэзентаваны ці вершаваны, а рымейк знайшоў сваё ўвасабленне ў п'есе;

– рымейк-сіквел. Як правіла, ён працягвае сюжэтную лінію аўтэнтычнага твора. Часам у сюжэт уводзяцца дадатковыя героі;

– рымейк-матыў. Такі спосаб дазваляе стварыць тэкст, які мае зусім іншую ідэйную канву, чым арыгінал;

– рымейк-кантамінацыя. У ім адначасова спалучаецца некалькі вядомых аўтараў, герояў або сюжэтаў з іншых твораў;

– рымейк-жарт. Найчасцей ён ствараецца для таго, каб зрабіць пародыю і пераасэнсаваць тую праблему, мэты, якія ставілі перад сабой класікі [1, с. 43].

Асноўная частка. Адным з прыкладаў сучаснага рымейку з'яўляецца паэма «Амазонкі» баранавіцкага пісьменніка Івана Іванавіча Трысценя. Яна з'яўляецца рымейкам на паэму «Тарас на Парнасе» К. Вераніцына. У творы, па сутнасці, два героя — герой-апавядальнік і герой-дзеяч. Паміж імі адбываецца размова ў краме. Асноўнае дзеянне, які ў паэме Вераніцына, завязваецца і разгортваецца ў лесе. Герой-дзеяч, збіраючы грыбы, заблудзіўся і нечакана трапіў у нейкае незнаёмае месца: У дзіўнай казцы апынуцца / Гадоў тры тысячы таму?... [2, с. 33], дзе сустракаецца з амазонкамі «Ваякі-дзеўкі маладыя, / З падання мудрага прыйшлі» [2, с. 35], бяруць яго ў палон. «Кідаюць хлопца маладзіцы / Пустым мяшком праз каня. / Ні уцячы, ні бараніцца — / Залезла ў пастку звераня» [2, с. 36]. Амазонкі не маюць намеру адпусціць свайго палонніка. «Ты, хлопчык, моцны і прыгожы, / Калі патрапіў у палон, / Дык адпусціць цябе не можам, / Такі ў нас ужо закон» [2, с. 36]. У новых умовах галоўны герой мае ўсё, што толькі можна сабе жадаць: «А колькі рознага багацця! / І срэбра — поўны сундукі...» [2, с. 37]. Але такое жыццё хутка яму надакучыла: «Ён першы месяц весяліўся, / Другі — заплакаў без прычын, / На трэці ўжо пад куст зваліўся, / Рашыў з гарэма ўцячы» [2, с. 37]. Але амазонкі яго даганяюць і прапануюць розныя, як піша аўтар, «ільготы», толькі каб той вярнуўся: «Ты будзеш нашым атаманам, / Каня любога выбірай, / І цэлк з плазменным экранам / Сабе ў кватэру выбірай» [2, с. 38]. Атрымаўшы на роздум сем дзён, герой-дзеяч звяртаецца да героя-апавядальніка па парад: «Мо, ты параіш, будзь ласкавы: / Ля дзвюх дарог адзін стаю... / Пайсці налева ці направа — / Абраць адзіную сваю?..» [2, с. 38]. Урэшце герой-дзеяч знік, і якое ён прыняў рашэнне, невядома. «Не шле званкоў, ні СМС. / Ад мітусні людской стаміўся? / Гаворыць, што пайшоў у лес...» [2, с. 39]. А ў фінале твора Іван Трысценя разважае над гэтай анамаліяй: «— А колькі ёсць на свеце цудаў? — / Спытаў прафесара шкаляр. / — Іх не злічыць, яны ўсюды... / — Дык мо той хлопец не махляр?» [2, с. 39]. На працягу ўсяго твора аўтар захоўвае інтрыгу і раскрывае яе толькі ў апошніх радках, калі чыгач даведаецца, што галоўны герой — гэта «ўнук таго Тараса, / што на Парнасе танцаваў» [2, с. 39].

Падставу лічыць гэты твор рымейкам на паэму К. Вераніцына мы бачым у наступным:

– галоўныя героі, Тарас у К. Вераніцына і так званы «ўнук Тараса» з «Амазонак» І. Трысценя, апынуліся ў незвычайных мясцінах, дзе з імі адбываюцца прыгоды ў асяроддзі міфалагічных персанажаў. Месца, якое з'яўляецца звязкай фантастычнага дзеяння ў абодвух творах — лес, які з даўніх часоў быў сімвалам таямнічага і нязвяданага, нярэдка становіўся месцазнаходжаннем рознага кшталту міфічных істот;

– адметным для абодвух твораў з'яўляецца зварот да народнай гаспадаркі. У «Тарасе на Парнасе»: «Узлез. Гляджу — будынак новы / Стаіць, зазвычай панскі двор, / Кругом абнесен тын яловы: / Нябойсь, сюды не ўлезе вор! / А на двары тым свінні ходзяць, / Каровы, козы, бараны... / Знаць, і Багі хазяйства водзяць, / Калі свіней дзяржаць яны» [3, с. 19]. У «Амазонках» І. Трысценя: «Стаяць дамы на дзесяць вокан / І сена свежага стажок. / Глянь, бабы самі косяць травы, / На дровы піляць цурбакі... / Вядуць на лад любую справу, / І не патрэбны мужыкі!» [2, с. 36].

Таксама агульным для паэм з'яўляецца тое, што апавед вядзецца самімі галоўнымі героямі, а ў пачатку твораў падаецца іх апісанне.

Адной з асаблівасцей, што адрознівае паэмы, з'яўляецца тое, што дзеянне разгортваецца ў розныя эпохі. Так, паэма «Амазонкі» больш набліжана да сучаснасці: «цэлк» з плазменным экранам», «адпачынак на Канарах», «абароніць прафсаюз», «НЛО ўжо лятаюць», «не шле званкоў, ні СМС» і г. д.

Самі прыгоды, што чакалі вандроўнікаў, таксама адрозніваюцца, хаця сувязь паміж імі прасочваецца: Тарас апынаецца на гары Парнас, дзе жывуць грэчаскія багі, а герой І. Трысценя трапляе да амазонак, якія па легендзе з'яўляюцца дочкамі грэчаскіх багоў Арэса і Гармоніі. Гэта сведчыць пра пэўную сувязь пакаленняў: героі К. Вераніцына — гэта продкі герояў І. Трысценя.

Галоўным адрозненнем паэм «Тарас на Парнасе» і «Амазонкі» з'яўляецца ідэйная скіраванасць твораў. У К. Вераніцына галоўнымі з'яўляюцца пытанні нацыянальнай самасвядомасці беларусаў і нацыянальнасці беларускай літаратуры, а ў І. Трысценя галоўнае — гэта свабода выбару чалавека.

Важным з'яўляецца і той факт, што і К. Вераніцын, і І. Трысцень надаюць вялікую ўвагу багаццю беларускай мовы ў сваіх творах. Так, у паэме «Тарас на Парнасе» можна сустрэць вялікую колькасць мастацкіх сродкаў: «затросся, як асіна», «разявіў зяпу», «прайшлі, як павы», «як тараканы каля хлеба» і г. д. Твор «Амазонкі» вызначаецца шматлікай колькасцю яркіх выразаў: «чорны вугаль пабялеў», «так сумна, хоць на лес крычы», «бег — машынай не дагнаць» і інш. Праз выкарыстання сродкі пісьменнікі паказваюць каларыт і багацце беларускай мовы.

Заклучэнне. Паэма «Амазонкі» з'яўляецца сапраўдным рымейкам на паэму Канстанціна Вераніцына «Тарас на Парнасе».

Спіс цытаваных крыніц

1. *Жаркевіч, С. В.* Рымейкі С. Кавалёва ў сучаснай беларускай драматургіі / С. В. Жаркевіч // Сб. работ 65-й навуц. конф. студэнтаў і аспірантаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. В 3 ч. — Мінск, 2008. — Ч. 3. — С. 43—48.
2. *Трысцень, І.* Амазонкі / І. Трысцень // Срэбны аловак. — Мінск : Медысон, 2016. — С. 33—39.
3. Тарас на парнасе : нар. паэма. — Мінск : Юнацтва, 1998. — 85 с.

УДК 81'37:811.161.1

А. А. Дыркова

Учреждение образования «Барановичский государственный университет», Барановичи

ЭЛЛИПТИЧЕСКИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ В НАЗВАНИЯХ СТАТЕЙ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ ГАЗЕТЫ «7 ДНЕЙ»: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ

Введение. Язык современных периодических изданий характеризуется разнообразием и богатством на различных уровнях, в том числе и на уровне синтаксиса. Эллиптические предложения так же, как и неполные, в последние годы широко используются в сфере публицистического стиля как факт живой разговорной речи.

Эти конструкции имеют богатый материал для структурирования заголовков, многочисленные эллипсисы здесь — это уже своего рода стандарт [1, с. 218]. Заголовок — неотъемлемая часть публикации, так как именно по нему читатель судит о содержании газетной полосы, при этом получая какую-либо другую информацию только на уровне заголовка. В связи с этим является актуальной проблема изучения эллиптических конструкций, используемых в названиях статей периодических изданий, с точки зрения их семантики, особенностей построения и стилистических возможностей.

Основная часть. Эллиптическими называются самостоятельно употребляемые предложения особого типа, спецификой структуры которых является отсутствие глагольного сказуемого, причем сказуемого, не упомянутого в контексте, т. е. в смысловом отношении не являющегося необходимым для передачи данного сообщения [2, с. 454]. Однако отсутствующее сказуемое участвует в построении предложения, так как в нем есть второстепенные члены, входящие в его состав. Представление о месте, времени, способе совершения действия или состояния выражается в предложениях всей конструкцией в целом, в которой всегда есть второстепенный член, относящийся к составу сказуемого (обычно это обстоятельство, реже дополнение) [3, с. 129].

Данные предложения иногда относят к неполным или к особому виду неполных. Однако некоторые лингвисты считают такие предложения неполными лишь в историческом плане и не относят их к неполным в современном русском языке [1, с. 215]. Неполные и эллиптические предложения похожи по структуре, т. е. в обоих случаях пропущен один из членов предложения. Но в эллиптических предложениях это всегда глагол-сказуемое, отсутствие которого является нормой. Его значение выражается всей конструкцией в целом, которая сообщает о месте, способе, времени, характеризующих действие или состояние. В неполных предложениях могут быть пропущены как главные, так и второстепенные члены, которые восстанавливаются благодаря контексту или ситуации.

Основные группы эллиптических предложений формируются на основе значения и синтаксических функций входящих в их состав словоформ (детерминирующего второстепенного члена). А. П. Сковородников в своей работе «Экспрессивные конструкции современного русского литературного языка» выделяет несколько моделей эллиптических предложений, в которых опущены глаголы пяти семантических групп: а) бытия, наличия, обнаружения; б) движения; в) восприятия; г) речи, мысли; д) энергического движения [4, с. 25].

Цель нашего исследования — выявить и классифицировать эллиптические предложения-заголовки статей республиканской газеты «7 дней» по семантическому признаку. «7 дней» — это общеполитическая